

Vergaderjaar 2025–2026

32 404

Programma hoogfrequent spoorvervoer

Nr. 132

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2026

Hierbij bied ik u de voortgangsrapportage van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) over de tweede helft van 2025 aan. Dit is de veertiende voortgangsrapportage (VGR14), gebaseerd op de basisrapportage die op 26 april 2019 aan uw Kamer is aangeboden.¹ Ook is het accountantsrapport van de Auditdienst Rijk (ADR) toegevoegd. Het programma heeft een goedkeurende controleverklaring ontvangen over 2025.

Voor een programma met grootprojectstatus is het gebruikelijk dat de Tweede Kamer een rapporteur benoemt. Ik ben blij te constateren dat het lid Schutz voor PHS deze rol op zich neemt.

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer

PHS heeft tot doel op zeven corridors te komen tot hoogfrequent spoorvervoer voor reizigers en extra ruimte voor het goederenvervoer. Het programma is in uitvoering: de extra capaciteit als gevolg van de spoorinfrastructuur die binnen PHS is opgeleverd is deels al gerealiseerd en zal komende jaren stap voor stap verder beschikbaar komen. De resultaten van PHS zijn van groot belang om het reizigers- en goederenvervoer ook in de toekomst te kunnen faciliteren. Het programma legt mede de basis voor ontsluiting van de zeventien woningbouw-gebieden en maakt een toekomstbestendige doorontwikkeling mogelijk.

Relevante ontwikkelingen

Het programma is volop in realisatie en op meerdere plekken in het land is het werk zichtbaar. De belangrijkste ontwikkelingen in deze verslagperiode zijn:

¹ Kamerstukken II 2018/19, 32 404, nr. 92

- In oktober is het tijdelijk spoor bij Vught succesvol opgeleverd en in gebruik genomen. Hiermee kunnen de treinen blijven rijden tijdens de aanleg van de verdiepte ligging van het spoor. De opening van het tijdelijk spoor en station is feestelijk gevierd.
- Op Amsterdam Centraal is de uitvoering van het werk in volle gang. Er wordt gewerkt aan vernieuwing van sporen en verbreding van perrons. Onder de sporen wordt de oostelijke reizigerstunnel verbreed. Ook wordt gewerkt aan een vrije kruising, zodat treinen in de toekomst minder op elkaar hoeven te wachten bij het binnenrijden van het station. Het project op Amsterdam Centraal houdt een hoog risicoprofiel door de omvang, complexiteit en beperkte ruimte voor werkzaamheden op een volledig operationeel station. Zoals in de Kamerbrief bij VGR12 is gemeld, heeft PHS Amsterdam een herfasering moeten doorvoeren. De financiële consequentie daarvan is in beeld gebracht en gevalideerd en vraagt een ophoging van het budget met € 80 miljoen. Bij Voorjaarsnota 2026 wordt hiervoor extra budget voorgesteld.
- Op de corridor Breda-Eindhoven ontbreekt voortgang op het maatregelen-pakket in Boxtel als gevolg van vertraging van de planologische procedures, o.a. gerelateerd aan de stikstofproblematiek. Rijk en regio onderzoeken de mogelijkheid van een tussentijdse oplossing.
- Op de corridor Alkmaar-Amsterdam is na het onherroepelijk worden van het Tracébesluit gestart met de voorbereiding van de realisatie, waaronder de aanbesteding van de werkzaamheden in Alkmaar. Het werk is recent gegund.
- Op de SAAL-corridor is de realisatie voor de verbeterde transfervoorzieningen op station Muiderpoort in gang gezet en is het werk voor de verbeterde transfervoorzieningen bij Weesp afgelopen periode aanbesteed en gegund.
- In Nijmegen wordt gewerkt aan de vernieuwing en uitbreiding van het station als onderdeel van de corridor Schiphol-Utrecht-Nijmegen; de werkzaamheden zijn daar goed zichtbaar. Op de goederencorridor Zuid-Nederland wordt gewerkt aan de boog bij Meteren, als aftakking van de Betuweroute.
- Een belangrijk risico voor PHS blijft de personele schaarste bij aannemers in de spoorsector. Dit raakt de planning en uitvoering van werkzaamheden, onder andere door beperkte beschikbaarheid van treinvrije periodes, en vormt daarmee een blijvende uitdaging in de realisatiefase.

ERTMS en SAAL

De Kamer ontvangt binnenkort ook de 24^e voortgangsrapportage van het programma ERTMS. Hierin wordt ingegaan op de voortgang van ERTMS en de samenhang met PHS. Voor het realiseren van hoogfrequent spoorvervoer op de SAAL-corridor is de invoering van ERTMS randvoorwaardelijk.

In de HRN-concessie 2025–2033 is opgenomen dat het SAAL-dienstregelingsmodel uiterlijk in 2033 gerealiseerd wordt. Ook hebben Rijk en regio over deze mijlpaal een bestuurlijke afspraak gemaakt. De complexiteit en risico's rond de landelijke uitrol van ERTMS maken de planning voor de SAAL-corridor echter onzeker. In overleg met de regio onderzoeken we daarom welke stappen tussentijds gezet kunnen worden op de SAAL-corridor. Regionale partijen worden betrokken bij de afwegingen over de vervolgstappen in de uitrol van ERTMS.

Financiële stand van zaken

PHS is een omvangrijk programma met een budget van ca. € 5 miljard, waarvan het merendeel al besteed of verplicht is. Het programma heeft

een potentieel tekort dat in de afgelopen verslagperiode is gestegen van € 106 naar € 178 miljoen. Deze stijging is het saldo van toenames en afnames. De noodzakelijke aanvulling van het budget onvoorzien als gevolg van tegenvallers op het project PHS Amsterdam is met € 53 miljoen de grootste toename. Een andere belangrijke factor is de uitwerking van de taakstelling op de prijsbijstelling op het Mobiliteitsfonds in 2025, zoals al is aangekondigd in de Kamerbrief bij VGR13. Het negatieve effect hiervan is € 46 miljoen. De succesvolle afronding van de corridor Den Haag-Rotterdam leidde tot een afname van het potentieel tekort met € 22 miljoen.

Het niveau van het potentieel tekort loopt sneller op dan in deze fase van het programma wenselijk wordt geacht. Dit komt onder andere doordat in twee opeenvolgende jaren de prijsbijstelling ten dele wordt uitgekeerd. Ook de prijsbijstelling voor het jaar 2026 wordt deels gekort. Dat effect is nog niet zichtbaar in het potentieel tekort. Taakstellingen op de jaarlijkse prijsbijstelling vormen een risico voor een programma in realisatie. De impact die deze keuzes hebben op het tekort van PHS staat op gespannen voet met de ambitie om het volledige programma binnen het beschikbare budget te realiseren. Komende tijd wordt gezien hoe budget en prognose dichter bij elkaar gebracht kunnen worden.

Het totaal aan exogene risico's, die naast het potentieel tekort bestaan, heeft een geschatte mogelijke impact van ca. € 137 miljoen. Tegenover het potentieel tekort en de exogene risico's is een reservering opgenomen in het Mobiliteitsfonds van € 133 miljoen. Ik stuur onverminderd op het volledig realiseren van het programma binnen het beschikbare budget.

Auditrapport

De ADR heeft een goedkeurende verklaring afgegeven voor de uitgaven over 2025. Wel geeft de ADR aanbevelingen voor de beheersing en kwaliteitsborging van het programma, zoals het monitoren van de bevoorschotting aan ProRail. Ik dank de ADR voor de controle en neem de gedane aanbevelingen ter harte.

Vooruitblik

- In Vught wordt gewerkt aan de verdiepte ligging van het spoor. De ingrijpende werkzaamheden hebben impact op de omgeving en zullen soms onvermijdelijk tot overlast leiden.
- Op Amsterdam Centraal wordt voorlopig nog voortdurend gewerkt. Concreet wordt onder andere deze zomer de volgende spoorbrug vervangen. Ook in Nijmegen en bij Meteren zijn de werkzaamheden zichtbaar.
- Voor de frequentieverhoging op de corridor Breda-Eindhoven spreken we verder over de mogelijke tussentijdse oplossing voor de overweg in Boxtel.

Tot slot

Bij mijn aantreden heb ik vastgesteld dat PHS een groot, complex en uitdagend programma is, waarin ook deze verslagperiode weer belangrijke stappen zijn gezet. Recent heb ik bij mijn eerste werkbezoek het project in Nijmegen kunnen zien en gezien hoe PHS tot zichtbare successen leidt.

Om de beoogde frequentieverhogingen te realiseren kent PHS nog meerdere uitdagingen. De uitvoering gaat onverminderd door, met als doel een beter spoorproduct voor de reizigers en het mogelijk maken van de groei van zowel het personen- als goederenvervoer op ons intensief gebruikte spoorwegnet.

Met de oplevering van PHS-corridors worden grote woon- en werkgebieden bereikbaar gemaakt. Op deze manier levert PHS een belangrijke bijdrage aan de woningbouwopgave en economie in Nederland. Samen met de sectorpartijen en medeoverheden zetten we alles op alles om het spoor verder klaar te maken voor de toekomst.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.W.H. Bertram